

“Woonzorgzones kunnen oplossing zijn voor de toenemende vergrijzing”

Woonzorgzones in praktijk

Naar een verzorgingshuis, veel ouderen moeten er niet aan denken. Dat betekent immers: weg uit de eigen sociale omgeving, huis en haard achterlaten en een nieuw, vaak klein appartement betrekken in een groot gebouw.

Het SOM-seminar ‘Woonzorgzones in de praktijk’, onlangs gehouden in Zwolle, bewees dat het ook anders kan. De oudere van de toekomst kan enigszins gerust zijn.

Drie woonzorgzoneprojecten werden tijdens de bijeenkomst belicht.

Die oudere van de toekomst zit gebeiteld. Tenminste, als het aan Foeke de Jong ligt. De Jong, zo Fries als zijn voornaam al doet vermoeden, was dagvoorzitter tijdens het seminar. Daarnaast hield hij de aanwezigen – medewerkers van thuiszorginstellingen, woningcorporaties en andere zorginstellingen en medewerkers bij lokale en provinciale overheden – een referaat voor over woonzorgzone Skewiel-Trynwâlden. De Jong is de grote initiator achter dit Friese project. “Het is een enclave in Nederland, in Europa. We mogen regels overtreden en doen dat dan

ook”, vertelt De Jong. Het Skewiel (skewiele is een Fries werkwoord dat ‘elkaar helpen, elkaar tegemoet komen’ betekent) ligt in het noorden van de gemeente

Tytsjerksteradiel, tussen Drachten en Leeuwarden. Het gebied Trynwâlden bestaat uit zeven dorpen en twee gehuchten. De Jong: “Het hele idee achter ons

concept, en achter het concept van de woonzorgzones, komt van de Amerikaan Christopher Alexander. Hij stelt dat er per leefgemeenschap, wijk of dorp, twaalfduizend mensen samen kunnen wonen. De rest gaat boven de menselijke maat. Met dat

idee in het achterhoofd zijn wij begonnen. Zes jaar zijn we nu bezig. En ik mag wel zeggen dat we succesvol zijn.”

Medewerkers van thuiszorginstellingen, woningcorporaties en andere zorginstellingen en van lokale en provinciale overheden bezochten het SOM-seminar ‘Woonzorgzones in de praktijk’.

Aanleunwoningen

De Jong werd gegrepen door het feit dat ouderen tegenwoordig nog steeds in aanleunwoningen leven. "Dat zijn huizen van veertig vierkante meter, waar weinig tot geen bewegingsruimte is. Bovendien is

gaan werken. De budgetten van alle zorginstellingen hebben we op één hoop gegooid en zo zijn we aan het werk gegaan."

Uit onderzoek bleek dat zorg voor de bewoners helemaal niet het belangrijkste was. "De mensen wil-

dorpen zelf. Na een werkbezoek aan Denemarken concludeerde Foeke de Jong dat er meer fysiotherapeuten en ergotherapeuten nodig waren. "Die werden dus aangesteld." Verder werden de huizen van de bewoners voorzien van de nodige domotica-voorzieningen. "Zelf heb ik net een nieuwe Smart gekocht. Een auto met allerlei technische snufjes, die we eigenlijk allemaal heel normaal vinden. Met één druk op de knop van mijn sleutelbos ontgrendel ik de wagen. Maar als ik mijn woning in wil, moet ik een Lips-slot uit 1931 gebruiken! Om over het leidingen-netwerk van voor de oorlog nog maar te zwijgen."

Belangrijk binnen Trynwâlden is ook de 'Omtinker'. Een persoon die de bewoners helpt om aan te geven wat ze nodig hebben. Het is het vaste contact van de mensen met de zorgverleners. Een vast aanspreekpunt. De Jong stelt dat de Friese aanpak nu al een succes is. "Er zijn geen wachtlijsten, de klant krijgt wat hij vraagt en wat hij nodig heeft. De zorg die gevraagd wordt is haalbaar én betaalbaar. Door ons zotel is de opnameduur in het

"Er zijn geen wachtlijsten, de klant krijgt wat hij vraagt en wat hij nodig heeft.

De zorg die gevraagd wordt is haalbaar én betaalbaar"

het financieel ook geen pretje voor de bewoners: ze krijgen rond de tweehonderd euro 'zakgeld', de rest van hun inkomen moeten ze inleveren. En dat zijn dan de mensen die ons land na de oorlog hebben opgebouwd", aldus De Jong. "Wij hebben ervoor gekozen, en ik pleit ervoor dat iedereen in de zorg dat doet, om vraaggestuurd te

den allereerst het behoud van het sociaal netwerk. Verder was een goede sociale woonomgeving belangrijk, welzijn en een vaste 'eigen' huishoudelijke hulp werden ook nog genoemd en pas ver daarna werd zorg als belangrijk ervaren." En dus werd het bestaande verzorgingshuis gesloopt en vond er vervangende bouw plaats in de

u bouwt

Een simpel zinnetje dat volgens ons precies weergeeft waar het om draait in de bouw. Om uw wensen en onze pasklare oplossingen. Of het nu gaat om snel en demontabel, semi-permanent of om toonaangevend traditioneel bouwen, wij geven vorm aan uw plannen, uw ideeën, uw toekomst.

Ursem Bouwgroep B.V.

Westelinderweg 14, 1687 PL Wognum
Telefoon (0229) 57 70 10
www.ursem.nl

u bouwt

**uw zorg
uw toekomstplannen**

u bouwt

**Ziekenhuis
& instelling**

ziekenhuis verlaagd en wat ook belangrijk is: we hebben voldoende personeel mét een laag verzuim.”

Archipel in Almere

Dat er wat moet gebeuren op het gebied van (ouderen)zorg de komende jaren, was de deelnemers van het SOM-seminar duidelijk. Ook in Almere is een woonzorgzone gestart. Herman Linzel gaf daar tijdens het seminar tekst en uitleg over. “We hebben in Almere een gebouw neergezet waar wonen en zorg samenkomen”, zo hield Linzel, huisarts en locatiemanager van gezondheidscentrum Archipel, het gehoor voor. “Het gaat allereerst om wonen. De elementen zorg en welzijn worden daaraan toegevoegd, ze zijn aanvullend.” Volgens Linzel heeft de Almeerse aanpak resultaat. “We hebben de kortste gemiddelde ligperiode in een ziekenhuis van Nederland: 5,8 dagen.” De zorg en het wonen gebeurt in de Archipel in één gebouw. “Het hele gebouw is van Woonzorg Nederland”, legt Linzel uit. “Het bestaat uit een gezondheidscentrum, een verzorgingstehuis, een verplegingstehuis, veertig zorgwoningen, een diensten-centrum en 160 seniorenflats. Het doel is dat de mensen bij één loket alles kunnen regelen.” Er is de zorgverleners in Almere veel aan gelegen om de mensen een ‘thuisgevoel’ te geven. “Er zijn bijvoorbeeld zes groepswoningen voor PG-patiënten”, zegt Herman Linzel. “De bewoners richten hun woningen zelf in. We hebben gemerkt dat de mensen het zo als hun eigen woning beschouwen.” Verder doet men in Almere veel aan participatie

met de buurt. “De zorg is voor de hele wijk, we hanteren de community care-gedachte door samenwerking met de drie basisscholen in de buurt en bijvoorbeeld door het instellen van een buurthuis. Met de scholen werken we samen, zodat jong en oud met elkaar integreren. De ouderen fungeren als voorlees-oma of -opa op de scholen en de jongeren doen bijvoorbeeld boodschappen voor de oudere bewoners. De Archipel is de hotellobby van de wijk.”

knooppunt dat 24 uur per dag toegankelijk is. Verder werden in de wijk steunpunten ingericht. “Een kwart van de bewoners van de wijk bestaat uit 65-plussers. Zij hebben veel binding met de wijk, willen er eigenlijk niet weg. Verder zijn er veel starters woonachtig, die juist weer snel doorstromen naar andere wijken.” Vooral voor de oudere bewoners werden diverse voorzieningen getroffen, zodat de leefomstandigheden in de oude stadswijk verbeterden. “Wat meteen

“Het gaat allereerst om wonen. De elementen zorg en welzijn worden daaraan toegevoegd, ze zijn aanvullend”

Moerwijk in Den Haag

Het laatste project dat tijdens het seminar werd belicht, was de woonzorgzone Moerwijk in Den Haag. Projectleidster Loes Hulzebosch betoogde ook in haar presentatie dat de integratie van zorg, welzijn, overheid en wonen het belangrijkste aspect is van een woonzorgzone, ook wel ‘wozozo’ genoemd. In 2000 werd besloten om van Moerwijk een woonzorgzone te maken. Het moest een voorbeeld worden voor alle stadswijken van Den Haag. “Een woonzorgzone is een wijk waar je tot in lengte van dagen zelfstandig kunt blijven wonen, ook als je minder mobiel wordt of zorg nodig hebt”, vertelt Hulzebosch. In de Haagse wijk kwam een zorg-

ook weer tot resultaat had dat de jonge bewoners ook wilden blijven”, legt Hulzebosch uit. “Wat belangrijk is, is dat de vraagzijde werd versterkt. Er was meer mogelijk. Verder pasten we veel ict-mogelijkheden toe en andere moderne technologie.” Volgens Hulzebosch waren er diverse doelen waarom Moerwijk werd ‘omgetoverd’ tot woonzorgzone. “De zorg en service moest op maat worden gebracht en we wilden de bewoners verantwoordelijker maken voor de wijk. Moerwijk moest toegankelijker worden en ook veiliger. Er moest ruimte zijn om elkaar te ontmoeten, voor communicatie. Bovendien vonden wij het belangrijk dat de bewoners bij één punt terecht konden voor verschillende vragen.” Daarvoor werd De Post opgericht. In het oude wijkpostkantoor zetelt het Buurtbeheerbedrijf Moerwijk, waar bewoners terecht kunnen met diverse klachten, tips en problemen.

Conclusie van de bijeenkomst was, dat woonzorgzones een oplossing kunnen zijn voor de toenemende vergrijzing. Maar om met Foeke de Jong te eindigen: “Maak er geen domeindiscussie van. Werk samen en zoek een méns als projectleider. De visie, welke die dan ook is, moet in de nieren zitten.”

Johan Koning

SOM, Seminars Op Maat, is gespecialiseerd in de organisatie van seminars rond actuele ontwikkelingen voor directieleden en managers van woningcorporaties, zorgondernemingen en lokale overheden en voor adviseurs van deze instellingen. Tijdens het seminar kwamen de volgende personen aan het woord:

- Foeke de Jong, directeur van facilitair centrum Heemstra State in Friesland;
- Herman Linzel, huisarts en locatiemanager van gezondheidscentrum Archipel in Almere;
- Lammert van Nistelrooij, bestuurlijk adviseur wonen-zorg-welzijn van Atrivé;
- Loes Hulzebosch, projectleider van Woonzorgzone Moerwijk in Den Haag en van Levensloopbestendige Wijk Nederhoven in Zwijndrecht;
- Anita Keta-Bevers, Deloitte & Touche ICS-adviseurs.